

S M R Ľ

Na motívy Sofoklovej Antigony

RÉŽIA / Marko Popović

ÚČINKUJE / Zuzana Psotková a zbor

DRAMATURGIA / Dáša Čiripová

KOSTÝMY / Andrea Štrbová

HUDBA / Samuel Szabó

**SOFOKLES/
POPOVIĆ/
PSOTKOVÁ/
ZBOR/
ČIRIPOVÁ/
ŠTRBOVÁ/
SZABÓ/**

PRODUKCIA / PORT o.z.

PREMIÉRA / 17. 10. 2019 / Tabačka Kulturfabrik / Košice

GRAFICKÝ DIZAJN / Barbora Šajgalíková

Vznik inscenácie z verejných zdrojov podporil hlavný partner projektu
Fond na podporu umenia a Košický samosprávny kraj.

Vznikla aj vďaka podpore a rezidencii na Stanica Žilina-Záriečie
a v Tabačke Kulturfabrik v Košiciach.

POĎAKOVANIE / Marek Adamov / Miesto M / VŠMU / Šimon Kliman /
Illah van Oijen / Miloslav Jaroš

PRODUKCIA
PORT, o.z.

u. fond
na podporu
umenia

Z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

KOŠICKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ

A N T I

G O N Y

VZDOR DNEŠNÝCH ANTIGON

Grécky dramatik Sofokles patril k autorom, ktorí tvorili vo vrcholnom období aténskej demokracie, čo malo veľký vplyv aj na jeho dielo. Hrdinovia Sofoklových tragédií sa búria voči nespravodlivým bohom, zákonu a manipulatívnej moci, a to aj za cenu vlastného života. Existencia jedinca nepodlieha u neho už božej vôli. Človek je sám mierou všetkých vecí a jediným princípom, ktorým sa hrdinovia ako Oidipus, či jeho dcéra Antigona riadia, je spravodlivosť. Vášnivo a nekompromisne bojujú za vlastný vnútorný morálny a mravný zákon, za dôstojné postavenie v spoločnosti. Konajú tak, aj keď im hrozí smrť.

Princezná Antigona sa dozvedá o smrti oboch bratov – Eteokla a Polyneika, ktorí bojovali proti sebe v bitke o tébsky trón. Eteokles odmietol po roku predať trón Polyneikovi. Ten sa preto rozhodol v Argu, kde našiel útočisko, zhromaždiť armádu a zaútočiť na Téby. Tébania vedení Kreontom nakoniec zahnali Argonautov, no v bratovražednej vojne obaja bratia zomierajú. Kreón vystrojí Eteoklovi pohreb, no Polyneika ako zradcu zakáže pochovať. Voči tomuto rozhodnutiu sa postaví Antigona a Polyneika pochová – napriek vládcovmu zákazu, ale v mene spravodlivého morálneho a mravného práva.

Príbeh odvážnej a silnej ženy, sestry a dcéry, ktorá sa postaví proti písanému zákonu, zároveň proti mužskej hlave štátu, a uprednostní morálne, etické právo, sa objavuje síce už v antickej mytológii, no jeho chronická a až desivá aktuálnosť neslabne ani v súčasnosti. Práve naopak. Antigonina nebojácnosť, vzdorovitosť a rozhodnosť je symbolom ženskej sily, intuície a spravodlivosti, vzbury proti spoločnosti, nenávisti, vláde mužov, a to aj napriek tomu, že ju to môže stáť život. Jej spočiatku súkromný akt sa tak premieňa na akt verejný a politický.

Dnešná rovnako ako antickej Antigona si kladie základnú otázku vlastného postavenie v komunite, ktorá ju chráni a zároveň likviduje. Jej divoký a nekompromisný charakter občianskeho aktivizmu vychádza z ohrozenia základného práva človeka, ženy na slobodný a rovnoprávny život. Moc, štát a patriarchát stoja proti nej ako hlavní súper. Preto sa

jej boj stáva vzdorom spoločensko-politickým, pričom sa konfrontuje s vlastnou rodinou, identitou, neustále hroziacim nebezpečenstvom, aby dospela k konečnému rozhodnutiu – k Novej Antigone. Antigonin súkromný príbeh predstavuje konflikt nielen mužsko-ženský, ale predovšetkým konflikt života a smrti, moci a základného práva človeka na život.

Antigona nekoná politicky, skôr individualisticky, no vnímame ju ako politickú postavu, pretože má schopnosť premeniť dovedajší status obeť na nový spoločenský, politický poriadok. Bude však smrť Polyneika a Antigony, obeť, potvrdením cesty k zmene?

AD

KHADRA

azylantka žijúca na Slovensku

EMÍLIA

humanitárna pracovníčka

AĎA

momentálne žijúca na Luníku IX v Košiciach

ANNA

žena po zmene pohlavia

VIKI

mladá manželka bez dieťaťa

MATILDA A IVETA

matka a sestra Paľa Rýpala, dlhoročne nezvestného novinára